

ACTA BIOLOGICA DEBRECINA

ADIUVANTIBUS

**G. BÁNFALVI, GY. BORBÉLY, GY. DÉVAI, L. KISS, GY. LAKATOS,
I. PÓCSI, M. SIPICZKI, B. TÓTHMÉRÉSZ ET K. PECSENYE**

REDIGIT

B. TÓTHMÉRÉSZ

SUPPLEMENTUM OECOLOGICA HUNGARICA FASC. 13, 2005

ADIUVANTIBUS

**L. GALLÉ, J. MAJER, T. SIMON
ET B. TÓTHMÉRÉSZ**

REDIGIT

GY. DÉVAI

DEBRECEN, HUNGARIA

Acta Biol. Debr. Oecol. Hung.

This periodical is a publication
of the Institute of Biology,
University of Debrecen, Hungary.
For information concerning other
publications of the University,
including exchange possibilities,
please contact the Exchange Section
of the University Library,
H-4010 Debrecen, Hungary.

**RED. TECHN.
G. MATUS ET I. MÉSZÁROS**

This supplement-series is
published under the auspices
of three departments (Dept. of Applied Ecology,
Dept. of Ecology, Dept. of Hydrobiology)
of the University of Debrecen.
It is destined to yield a
selection from the results
of ecological studies made
at the Hungarian universities of sciences
(Eötvös Loránd University, Budapest;
University of Szeged;
University of Pécs
and University of Debrecen)
in the form of thematic collections
of essays and papers.
For information concerning
this series, including exchange
possibilities, please contact
the Department of Hydrobiology,
University of Debrecen,
H-4010 Debrecen,
P.O. Box 57, Hungary
(Fax: 36-52-431-148).

**RED. TECHN.
I. GRIGORSZKY ET A.S. NAGY**

Acta Biol. Debr. Oecol. Hung. 13, 2005

**TANULMÁNYOK MAKROSZKÓPIKUS
VÍZI GERINCTELENEKRŐL
1. RÉSZ**

**Az I. és a II. Makroszkópikus Vízi Gerinctelenek
Kutatási Konferencia (MaViGe) közleményei**

Szerkesztette:

CSABAI ZOLTÁN

**STUDIES ON AQUATIC
MACROINVERTEBRATES
PART 1**

**Proceedings of the I. and II. Hungarian Aquatic
Macroinvertebrate Research Conference (MaViGe)**

Edited by

Z. CSABAI

DEBRECEN, 2005

**Ez a sorozat a
DEBRECENI EGYETEM HIDROBIOLÓGIAI TANSZÉKE
(Debrecen)
és a
MAGYAR ÖKOLÓGUSOK TUDOMÁNYOS EGYESÜLETE
(Szeged)
közös kiadványa.**

Minden jog fenntartva.

A folyóirat egyetlen részét sem szabad a kiadó előzetes írásbeli hozzájárulása nélkül idegen nyelvre lefordítani, sokszorosító rendszerekben tárolni vagy továbbadni, ill. bármilyen formában vagy eszközzel másolni és terjeszteni.

**A folyóiratnak ez a füzete a
KUTATÁS-FEJLESZTÉSI PÁLYÁZATI ÉS KUTATÁSHASZNOSÍTÁSI IRODA
(BUDAPEST) MEC-01345/04 nyilvántartási számú konferencia rendezési
pályázata támogatásával készült.**

**This series
issued jointly by the
DEPARTMENT OF HYDROBIOLOGY, UNIVERSITY OF DEBRECEN
(Debrecen, Hungary)
and the
HUNGARIAN ECOLOGICAL SOCIETY
(Szeged, Hungary).**

All rights reserved.

No part of this journal may be translated, stored or transmitted in a retrieval system and reproduced or spreaded in any form or by any means without the prior written permission of the Publishers.

**This volume was supported by the
AGENCY FOR RESEARCH FUND MANAGEMENT AND RESEARCH
EXPLOITATION (Budapest, Hungary – Project No. MEC-01345/04).**

HU ISSN 0236-8684

Készült:
a PTE ÁOK nyomdaüzemében, ofszet eljárással
Terjedelem: 16,83 (B/5) ív
Formátum: B/5
Példányszám: 200
Felelős vezető: Ollmann Ágnes
Felelős kiadó: Dr. Dévai György

TARTALOM

ANDRIKOVICS SÁNDOR – KISS OTTÓ – NAGY BEÁTA: Hosszú és rövid periódusú változásokról a Szalajka-patak gerinctelen makrofauna közösségeiben (Bükk hegység, Magyarország)	9
BOGYÓ DÁVID – SZABÓ LÁSZLÓ JÓZSEF: Morfometriai vizsgálatok <i>Culex pipiens</i> populációk egyedein	21
CSABAI ZOLTÁN – NOSEK JÁNOS – OERTEL NÁNDOR: A Béda– Karapancsa Tájvédelmi Körzet vízbogár faunája (Coleoptera: Hydradephaga, Hydrophiloidea)	29
CSABAI ZOLTÁN – BODA PÁL: A szélsébség változásának hatása a vízirovarok vándorlási aktivitására (Coleoptera, Heteroptera)	36
CSABAI ZOLTÁN: Határozási segédlet a Dytiscinae alcsalád lárváinak azonosításához I. (Coleoptera: Dytiscidae)	42
CSER BALÁZS: A Börzsönyi-patak kérészfauájának vizsgálata	49
DEÁK CSABA – GÓR DÉNES – FERENCZ ILDIKÓ – LAKATOS GYULA: Makrozootekton vizsgálatok a Nyéki Holt–Dunán	55
DEÁK CSABA – K. KISS MAGDOLNA – LAKATOS GYULA: Élőbevonat vizsgálatok a Tisza-tavon	63
DEMETER LÁSZLÓ: Levéllábú rákok (Branchiopoda: Anostraca, Notostraca, Spinicaudata, Laevicaudata) elterjedése és természet- védelmi helyzete a Csíki-medencében	73
ERŐS TIBOR – SCHMERA DÉNES – CSER BALÁZS – CSABAI ZOLTÁN – MURÁNYI DÁVID: Makrogerinctelen együttesek összetétele két középhegységi patakban - a patak rendűség és a gázló-medence szerkezet szerepe	85
FÜLEP TEOFIL: Az örvényférgék (Platyhelminthes: Turbellaria) elterjedésének vizsgálata a Bükk-fennsík térségének vizeiben	95
KISS OTTÓ: A tegzesek (Trichoptera) bábjainak morfológiája (Rhyacophilidae, Glossosomatidae, Philopotamidae, Sericostomatidae)	109
MOLNÁR ÁKOS – AMBRUS ANDRÁS: Szitakötő- és vízbogár-faunisztikai adatok a hansági élőhely-rekonstrukció területéről	115
MOLNÁR ÁKOS: A hansági láprekonstrukció különböző víztértípusaiban élő vízbogár-közösségek (Coleoptera) összehasonlító vizsgálata	121

MÓRA ARNOLD – CSÉPES EDUÁRD – TÓTH MÓNICA – DÉVAI GYÖRGY: A makrozoobentosz tér- és időbeli változásai a Tisza Tisza-mogyorós és Lónya közötti kereszttszelvényében	131
MÓRA ARNOLD – CSABAI ZOLTÁN – DEÁK CSABA: A <i>Tricholeiochiton fagesii</i> (Guinard, 1879) (Trichoptera: Hydroptilidae) tér- és időbeli mennyiségi előfordulási viszonyai egy alföldi mocsárban	141
MÓRA ARNOLD – CSÉPES EDUÁRD – TÓTH MÓNICA – DEBRECENI ÁGNES – DÉVAI GYÖRGY: Az árvaszúnyogegyüttes jellemzése a Tisza kereszttszelvényében különböző gyűjtési módszerek összehasonlításával	147
OERTEL NÁNDOR – NOSEK JÁNOS – ANDRIKOVICS SÁNDOR: A magyar Duna-szakasz litorális zónájának makroszkopikus gerinctelen faunája (1998-2000)	159
POZSGAI GÁBOR: Adatok a Balaton és a Kis-Balaton sásbogár (Chrysomelidae: Donaciinae) faunájához	187
SCHMERA DÉNES: Néhány fénycsapdával gyűjtött tegzesfaj (Insecta: Trichoptera) ivararány-elemzése	195
SCHMERA DÉNES: Tegzeslárvák (Insecta: Trichoptera) koegzisztenciális mintázatai Börzsönyi kisvízfolyások szakasz térszkálázóján	201
SCHMERA DÉNES – ERŐS TIBOR: Tegzesegyüttesek (Trichoptera) diverzitása a Kémence-patak vízgyűjtőjének (Börzsöny) gázló és medence élőhelytípusaiban	207
TÓTH MÓNICA – MÓRA ARNOLD – CSABAI ZOLTÁN – DÉVAI GYÖRGY: Kétszárnyúak (Diptera) minőségi és mennyiségi előfordulási viszonyai egy alföldi mocsárban	213
TÓTH SÁNDOR: Késő ősztől tavaszig fejlődő csípőszúnyog lárvák vizsgálata Zirc környékén (Diptera: Culicidae)	225
UJVÁROSI LUJZA: Hegyi patakok Limoniidae és Pediciidae együttese (Insecta, Diptera): nedves élőhelyek biodiverzitás-becslésének újabb lehetőségei a Kárpátokban, Románia	233
VÁSÁRHELYI TAMÁS, BAKONYI GÁBOR, NOSEK JÁNOS: A vízipoloska fauna évtizedes léptékű változása a Szigetközben	249
ZÖLDI VIKTOR – FEKETE GÁBOR – DARVAS BÉLA: Szelektív hatású lárvaelő készítmények összehasonlító vizsgálata <i>Aedes aegypti</i> (Linnaeus) és <i>Culex pipiens</i> Linnaeus csípőszúnyog (Culicidae) fajokon	259

CONTENTS

S. ANDRIKOVICS – O. KISS – B. NAGY: Long and short term changes in macroinvertebrata assemblages of The Szalajka-stream (Bükk Mts., Hungary)	9
D. BOGYÓ – L.J. SZABÓ: Morphometric investigations on specimens of <i>Culex pipiens</i> populations	21
Z. CSABAI – J.N. NOSEK – N. OERTEL: Aquatic beetle fauna of Béda–Karapancsa landscape protection area, South Hungary (Coleoptera: Hydradephaga, Hydrophiloidea)	29
Z. CSABAI – P. BODA: Effect of the wind speed on the migration activity of aquatic insects (Coleoptera, Heteroptera)	37
Z. CSABAI: Identification manual to the larvae of Dytiscinae subfamily (Coleoptera: Dytiscidae)	43
B. CSER: Investigation on mayfly fauna of Börzsönyi stream	49
CS. DEÁK – D. GÓR – I. FERENCZ – GY. LAKATOS: Macrozootection investigations on the Nyéki Holt-Duna	55
CS. DEÁK – M. K. KISS – GY. LAKATOS: Periphyton examinations on the Tisza-tó	63
L. DEMETER: Spatial distribution patterns and conservation status of large branchiopods in the Ciuc–basin, Romania	73
T. ERŐS – D. SCHMERA – B. CSER – Z. CSABAI – D. MURÁNYI: Composition of macroinvertebrate assemblages in two submontane streams – The influence of stream order and riffle-pool structure	85
T. FÜLEP: Research on the area of Turbellaria species (Platyhelminthes, Turbellaria) in the waters of the Bükk Plateau region (North-East Hungary)	95
O. KISS: Morphology of Trichoptera pupae (Rhyacophilidae, Glossosomatidae, Philopotamidae, Sericostomatidae)	109
Á. MOLNÁR – A. AMBRUS: Odonata and aquatic beetle records from the Hanság habitat reconstruction area	115
Á. MOLNÁR: Comparative analysis of the aquatic beetle assemblages of Hanság wetland-restoration area	121
A. MÓRA – E. CSÉPES – M. TÓTH – GY. DÉVAL: Changes in spatial and temporal distribution of benthic macroinvertebrates at a cross-section of the River Tisza between Tisza-mogyorós and Lónya	131
A. MÓRA – Z. CSABAI – CS. DEÁK: Spatial and temporal distribution of the <i>Tricholeiochiton fagesii</i> (Guinard, 1879) (Trichoptera: Hydroptilidae) in a lowland marsh	141

A. MÓRA – E. CSÉPES – M. TÓTH – Á. DEBRECENI – GY. DÉVAI: Characterization of the chironomid assemblage at a cross-section of the River Tisza comparing different sampling methods	147
N. OERTEL – J.N. NOSEK – S. ANDRIKOVICS: Macroinvertebrates in the littoral zone of the hungarian Danube section (1998-2000)	159
G. POZSGAI: Data on reed beetle (Chrysomelidae: Donaciinae) fauna of the Balaton and Kis-Balaton area	187
D. SCHMERA: Sex ratio analysis of some caddisfly species (Insecta: Trichoptera) collected by light trap	195
D. SCHMERA: Coexistence patterns of caddisfly larvae (Insecta: Trichoptera) in the streams of the Börzsöny Mountains (North Hungary)	201
D. SCHMERA és T. ERŐS: Diversity patterns of larval caddisfly assemblages in riffle and pool habitats of the Kemence stream-system (Börzsöny Mountains, North Hungary)	207
M. TÓTH – A. MÓRA – Z. CSABAI – GY. DÉVAI: Qualitative and quantitative characteristics of the distribution of Diptera in a lowland marsh	213
S. TÓTH: The examination of the growing mosquito larvae from late autumn until spring in the neighbourhood of Zirc (Diptera: Culicidae)	225
L. UJVÁROSI: Limoniidae and Pediciidae (Insecta: Diptera) assemblages along mountainous streams: additions to assess the biodiversity in wet habitats in Carpathians, Romania	233
T. VÁSÁRHELYI – G. BAKONYI – J.N. NOSEK: Long-term changes in the aquatic heteroptera fauna of the Szigetköz, north Hungary	249
V. ZÖLDI – G. FEKETE – B. DARVAS: Comparative studies of selective larvicides on <i>Aedes aegypti</i> (Linnaeus) and <i>Culex pipiens</i> Linnaeus (Culicidae)	259

A kötet az elektronikusan beküldött anyagok alapján készült, így a cikkek tartalmi és nyelvi helyességéért a szerzők felelősek.

This volume is based on the materials submitted electronically by the authors. They are responsible for both the contents and the linguistic correctness of the articles.